

Vlaams Forum voor Diagnostiek vzw

Anatole Francestraat 119/1

1030 Schaarbeek

Ondernemingsnummer 475.238.731

VFD v.z.w.

Vlaams Forum voor diagnostiek in
de psychologische en
pedagogische begeleiding en
hulpverlening

Jaarverslag 2022

1. HISTORIEK

In 1999 werd de Wetenschappelijke Raad van de Stichting Integratie Gehandicapten (momenteel kortweg 'Sig'- *sterk in grenzen verleggen*) verzocht om samen te werken met Nederlandse wetenschappers aan een Vlaamse aanpassing van de Groningse Ontwikkelingsschalen. Het daaropvolgend overleg met externe deskundigen maakte al snel duidelijk dat er in Vlaanderen een grote nood bestond aan een platform met betrekking tot alle aspecten van testconstructie, testrevisie en testgebruik.

Dit idee werd in een informeel overleg met de toenmalige Centrale voor Studie- en Beroepsoriëntering (CSBO, nu VCLB) uitgewerkt. Zoveel mogelijk instellingen, centra en personen die zich bezighouden met diagnostiek in de psychologische en pedagogische begeleiding en hulpverlening werden aangeschreven om samen een platform rond deze diagnostiek te vormen.

In september 1999 sloegen vertegenwoordigers van deze instellingen en centra de handen in elkaar en het **Vlaams Forum voor Diagnostiek** was werkelijkheid geworden. In **oktober 2000** werd het informele VFD omgevormd tot de vzw "*Vlaams Forum voor Diagnostiek in de psychologische en pedagogische begeleiding en hulpverlening*" (**Belgisch Staatsblad 2/8/01**). Op 18 mei 2004 werden de statuten gewijzigd door de Algemene Vergadering, zoals voorzien in de nieuwe wet op de vzw's. Op 28 augustus 2017 werden de statuten opnieuw geüpdatet.

De leden van het VFD zijn o.a. vertegenwoordigers van de verschillende universiteiten en hogescholen, van de centra voor leerlingenbegeleiding, van de centra voor geestelijke gezondheidszorg, van de centra voor ambulante revalidatie en consultatiebureaus voor gehandicapten en van de centra voor ontwikkelingsstoornissen (zie <http://www.vlaamsforumdiagnostiek.be/ledenlijst.html>)

2. DOELSTELLINGEN

De vzw VFD heeft tot doel kwaliteitsvolle diagnostiek in de psychologische en pedagogische begeleiding en hulpverlening in Vlaanderen te bevorderen. Haar prioritaire initiatieven liggen op het vlak van:

- Inventariseren van de noden in de verschillende sectoren m.b.t. het instrumentarium en het gebruik ervan
- Het bevorderen en bepleiten van samenwerking tussen alle actoren die aan de noden kunnen voldoen
- Adviseren, bevorderen en bewaken van oordeelkundig gebruik en kwaliteit van het diagnostisch instrumentarium
- Ter beschikking staan van opleidingen, beroepsverenigingen en alle andere betrokkenen
- Een aanspreekpunt zijn voor overheid en uitgeverijen

- De maatschappij, in het bijzonder het werkveld, sensibiliseren voor en informeren over evoluties op het vlak van diagnostiek in de psychologische en pedagogische begeleiding en hulpverlening

3. VOORZIENE ACTIVITEITEN VOOR 2022

- Samenkomen met het “VFD Dagelijks Bestuur” op regelmatige basis om polshoogte te nemen van relevante evoluties in Vlaanderen en mogelijk passende initiatieven en/of acties te ondernemen.
- Plannen en voorbereiden van activiteiten om de zichtbaarheid van het VFD, in navolging van de webinarreeks in 2021, te onderhouden.
- Verder opvolgen van het Vlaams Kwaliteitscentrum voor Diagnostiek (KCD) en mogelijkheden tot samenwerking onderzoeken.
- Opvolgen stand van zaken ontwikkeling testmateriaal en initiatieven uitwerken om de ontwikkeling van een kwaliteitsvol diagnostisch instrumentarium voor Vlaanderen te ondersteunen.
- Voorbereiden van een wetenschappelijk onderbouwd betoog voor het gebruik van betrouwbaarheidsintervallen in plaats van IQ-puntscores, gericht naar RIZIV/VAPH.
- Uitwerken van een consensus omtrent kwalitatieve omschrijvingen van standaardcores.
- Het actief onderhouden van de website.
- Initiatieven nemen om de interdisciplinariteit binnen het VFD te vergroten.

4. ACTIVITEITEN

4.1. Dagelijks Bestuur (DB)

In 2015 werd een “VFD Dagelijks Bestuur” (voorheen “Afgevaardigd bestuur”) in het leven geroepen. Het Dagelijks Bestuur kwam (online) samen op:

- 27 januari 2022
- 10 maart 2022 (RvB en AV)
- 15 september 2022
- 24 november 2022

Het overleg van het DB focuste in 2022 hoofdzakelijk op de zorg voor kwaliteitsvol diagnostisch materiaal: opvolgen nieuwe instrumenten of herwerking van bestaande, opzetten samenwerking rond Vlaamse normering van bestaande instrumenten, uitwerken van een consensus rond kwalitatieve omschrijvingen, kritische evaluatie van de werking van het KCD, opvolgen van relevante evoluties op vlak van diagnostiek. Enkele leden van het DB engageerden zich in werkgroepen (met andere VFD-leden en externe partners) gerelateerd aan bovenstaande thema’s. Voor de concrete inhoud en de besluiten van de bijeenkomsten van het DB verwijzen we naar de verslagen. Via mail en telefonisch of online overleg hielden de leden van het Dagelijks Bestuur contact voor de verdere opvolging van de besproken agendapunten van het DB.

4.2. Raad van Bestuur (RvB)

De Raad van Bestuur kwam op 10 maart 2022 online samen. Voor de inhoud van de bespreking en de besluiten verwijzen we naar het verslag. Verdere formele vergaderingen werden niet gehouden. De Raad van Bestuur bleef via mail en telefoon contact onderhouden en een aantal bestuursleden zaten geregeld samen voor overleg in het Dagelijks Bestuur.

4.3. Algemene Vergadering (AV)

De vereniging hield haar Statutaire Algemene Vergadering op 10 maart 2022. 27 leden waren aanwezig waarvan 19 bestaande leden persoonlijk, 6 bij volmacht en 2 nieuwe leden. Drie leden verontschuldigde zich. Voor de inhoud van de besprekingen en de besluiten verwijzen we naar het verslag. Geïnteresseerde leden zijn ook steeds welkom op de vergaderingen van de Raad van Bestuur.

4.4. Uitbreiding van de vereniging/vervanging leden en functies/rol leden

Volgende leden namen in 2022 ontslag uit het VFD:

- Karolien Elsen nam ontslag als lid van de AV.
- Gisleen Rauws en Lies Verlinde namen ontslag uit de RvB en de AV.

Het VFD verwelkomde ook nieuwe leden:

- Céline Gillebert trad toe tot de AV en de RvB.
- Christel Van Vreckem werd lid van de AV.

Eén lid veranderde van rol:

- Miet Craeynest nam ontslag uit de RvB en het DB maar bleef wel lid van de AV.

De Algemene Vergadering aanvaardde hun vraag/kandidatuur, heet de nieuwe leden van harte welkom als lid van de Algemene Vergadering/de Raad van Bestuur/het Dagelijks Bestuur en bedankt de ontslagnemende VFD-ers voor hun jarenlange inzet.

4.5. Plannen en voorbereiden van activiteiten door het VFD

Als uitloper van de webinar 'allemaal digitaal' (17/12/2021) werd Mark Schittekatte gecontacteerd door Caleidoscoop om een artikel te schrijven aansluitend bij de inhoud van de webinar. Hij nam dit op samen met Veerle Briers. Het artikel verscheen in het najaar van 2022.

Het DB onderzocht de mogelijkheden om als VFD zichtbaar te blijven in 2022, aansluitend op de webinarreeks van 2021. Verschillende mogelijkheden werden overwogen:

- Het lanceren van een nieuwsbrief: Dit idee werd niet weerhouden omwille van meerdere drempels:
- Het organiseren van (betalende) webinars waaraan ook informatie met betrekking tot diagnostiek gekoppeld kan worden.
- Een fysiek congres organiseren. De meerwaarde hiervan is de mogelijkheid om te netwerken.

Om de pluspunten van de verschillende mogelijkheden optimaal te benutten, de zichtbaarheid van het VFD te onderhouden en de tijdsinvestering te spreiden, werd besloten tot het organiseren van een mix van activiteiten:

- 2022-2023: een webinar (minst arbeidsintensief)
- 2023-2024: live avondseminaries op verschillende locaties. De locatie kan gelinkt zijn aan een onderwijsinstelling. Hetzelfde seminarie kan herhaald worden op verschillende locaties.
- 2024-2025: een fysiek congres

Op 15/09/2022 werd dit agendapunt opnieuw opgenomen in het DB. De tijdsinvestering nodig voor het organiseren van webinars, naast de andere reeds geplande activiteiten (normeringsonderzoeken, brief KCD, acties RIZIV en VAPH, consensus descriptieve classificatie, zie verder in het verslag) bleek in 2022-2023 niet haalbaar voor de leden van het DB die hun taken voor het VFD vrijwillig uitvoeren. Het organiseren van activiteiten werd verdaagd naar 2023-2024.

4.6. Opvolgen van en samenwerken met het Kwaliteitscentrum voor Diagnostiek (KCD)

Bij de oprichting van het KCD heeft het VFD haar bestaansrecht in vraag gesteld vanuit de veronderstelling dat het KCD een aantal van haar taken zou overnemen. Op vandaag stelt het VFD vast dat de kerntaak 'ontwikkelen en bijwerken van kwaliteitsvolle instrumenten' niet structureel door het KCD opgenomen wordt en het VFD hierbij nog steeds dezelfde functie opneemt als voor de oprichting van het KCD.

De bezorgdheden van het VFD omtrent het ondergesneeuwd raken van de opdracht van het KCD in verband met het ontwikkelen en bijwerken van kwaliteitsvol diagnostisch materiaal voor Vlaanderen werd door VFD-leden Karine Verschuere en Peter Theuns aangekaart op de Algemene Vergadering van het KCD. De directie van het KCD erkende deze tekortkoming maar gaf aan hiervoor afhankelijk te zijn van de subsidiërende kabinetten. Vanuit het KCD kwam de vraag aan het VFD om initiatief te nemen om dit aan te kaarten bij de administratie en de kabinetten. Het DB ondersteunde deze vraag. Het VFD vertolkt hierbij een niet-politieke, neutrale stem. Er werd geopteerd voor een schrijven aan de betrokken kabinetten, vanuit het VFD, in samenwerking met Julie Deganck van het KCD en gesteund en gedragen door "het veld" en "de opleidingen". In dit schrijven zullen de doelstellingen van het KCD geëvalueerd worden op basis van de verwezenlijkingen van het KCD, met focus op wat zowel wel als niet gerealiseerd werd.

VFD-lid Mark Schittekatte nam het initiatief tot het opstellen van een aanzet voor deze tekst, gebaseerd op bestaand tekstmateriaal uit de periode voorafgaand aan de uiteindelijke oprichting van het KCD waarin de doelstellingen voor het KCD verwoord worden. Een werkgroep bestaande uit enkele VFD-leden (Mark Schittekatte, Tine Vandamme, Karine Verschuere en Peter Theuns) werken verder aan een tekst om de vragen en wensen van het KCD met betrekking tot de kerntaak 'ontwikkelen en bijwerken van kwaliteitsvolle instrumenten' kracht bij te zetten.

4.7. Opvolgen ontwikkeling van een kwaliteitsvol diagnostisch instrumentarium voor Vlaanderen

De evolutie dat testuitgeverijen (waarbij Pearson de grootste speler blijft) steeds minder bereid zijn te investeren in normeringsonderzoeken in Vlaanderen, zette zich ook in 2022 door. Omdat de kwaliteit van diagnostische instrumenten in Vlaanderen een belangrijke zorg is van het VFD, exploreerde het VFD de mogelijkheid om een samenwerkingsverband op te zetten tussen hogescholen en universiteiten in functie van normeringsonderzoek op Vlaams niveau. VFD-voorzitter Marlies Tierens contacteerde de onderwijsinstellingen die lid zijn van het VFD om in te stappen in een overleggroep rond normeringsonderzoeken. Op 8 december 2022 vond een eerste overleg plaats met verschillende partners om af te stemmen en de mogelijkheden te verkennen. De financieringsmogelijkheden voor normeringsonderzoeken werden besproken. De praktische vormgeving van de samenwerking wordt bekeken in een volgend gepland overleg.

Los van dit samenwerkingsverband werkten een aantal VFD-leden mee aan onderzoeken of werden onderzoeken in het kader van de ontwikkeling van kwaliteitsvol diagnostisch materiaal op poten gezet.

- Mark Schittekatte werkte samen met de VVL en de Artevelde hogeschool (via bachelorproeven) aan de hernormering van de Tedi-Math.
- Daarnaast verkende Mark S. via drie masterproeven de ICAR (<https://icar-project.org/>: The International Cognitive Ability Resource)
 - ICAR-COVAT
 - ICAR-WISC-V
 - ICAR-RAVEN
- Marlies Tierens en Veerle Briers startten, in samenwerking met Prof: Caroline Braet, Brenda Volkaert (UGent) en Leentje Vervoort (Radboud Universiteit) een normeringsonderzoek met een aantal instrumenten: CDI-2, EmoCheck, SDQ. Veerle Briers onderzoekt of de CBSA en CBSK mee genomen kunnen worden. Via het onderzoek van Brenda Volkaert, bachelorproeven (Thomas More) en eventueel een masterproef (KU Leuven) wordt aan dit project gewerkt.
- De normering van de UCL-R werd voor Nederland afgerond. Pearson was geen vragende partij om ook voor Vlaanderen te normeren maar werd wel bereid gevonden om een equivalentie-onderzoek te doen als vanuit Vlaanderen data aangeleverd werden. Voor de UCL-R werden online reeds 1200 afnames verzameld (vanaf 18 jaar) door studenten van Thomas More. Studenten van VIVES zullen het aantal afnames verder aanvullen.

4.8. RIZIV en VAPH

In 2022 werd een nieuwe poging opgestart om Het RIZIV te overtuigen over te stappen van een IQ-puntscore naar betrouwbaarheidsintervallen. Hiervoor werd een samenwerking op poten gezet tussen volgende partners: VFD, BFP Testcommissie, KCD, VVL, Prodia, CAR-sector en Vrij CLB-netwerken. Deze poging wordt gezien als 'een laatste kans' om het werken met IQ-puntscores af te schaffen. Er werd een 'wetenschappelijk statement' uitgewerkt dat in maart 2023 voorgelegd zal worden.

4.9. Uitwerken consensus rond de descriptieve beschrijving van standaardscores

Naar aanleiding van enkele vragen vanuit het VFD en het werkveld met betrekking tot gebrek aan eenduidigheid rond de descriptieve beschrijving van standaardscores, werd een werkgroep opgesteld bestaande uit enkele VFD-leden (Christel van Vreckem, Mark Schittekatte., Tine Vandamme, Marlies Tierens en Veerle Briers) en enkele externen (2 collega's van VFD-lid Els Pauwels (Sarah Huyseghems, Annelies Waegemans), Noortje Hermans (verbonden aan Thomas More)). Deze werkgroep werkt enerzijds aan een consensus rond het omschrijven van classificaties voor neuropsychologisch onderzoek en anderzijds aan het ontwikkelen van een 'clinical guideline' met richtlijnen om te bepalen wanneer iets al dan niet afwijkend is (klinisch oordeel).

4.10. Opvolgen en actief onderhouden website

Binnen het VFD vormen Veerle Briers en Kris Velghe een werkgroep om de website up-to-date te houden. In 2022 werden de domeinnaam en hosting van de website van het VFD verlengd voor 2 jaar. De website werd verder opgevolgd (het aanpassen van de ledenlijst, het opvolgen van vragen

via het contactformulier, ...). Het DB besliste de info en opnames van de webinars ook in 2022 nog op de website te laten staan.

4.11. Werving andere disciplines

Het VFD wil ook kwaliteitsvolle diagnostiek in andere disciplines dan de psychologische en pedagogische wetenschappen promoten. Een werving van leden met ervaring in andere disciplines is een eerste stap. VFD-voorzitter Marlies Tierens schreef een wervingstekst om andere disciplines aan te trekken in het VFD. Deze tekst werd via de leden van het VFD ruimer verspreid.

5. PERSPECTIEVEN VOOR 2023

Voorstellen tot ...

- Verder opvolgen van het Vlaams Kwaliteitscentrum voor Diagnostiek (KCD) en mogelijkheden tot samenwerking
- Voorbereiden activiteit georganiseerd door het VFD in 2023-2024, in een werkgroep samengesteld uit leden van het VFD (AV, RvB en DB)
- Verder concretiseren samenwerkingsverband tussen Vlaamse onderwijsinstellingen en werkveldpartners rond de ontwikkeling van een kwaliteitsvol diagnostisch instrumentarium voor Vlaanderen
- Overleg met het RIZIV in verband met gebruik van betrouwbaarheidsintervallen
- Afwerken van de consensus rond de descriptieve omschrijvingen van standaardscores bij neuropsychologisch onderzoek en een 'clinical guideline' met richtlijnen voor het klinisch oordeel
- Het verder actief onderhouden van de website
- Activiteiten van het DB communiceren binnen het VFD en op de website van het VFD